

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id. id.
Estranger	1'50 id. id.

Un número 10 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.º

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin a la Redacció, se'n donarà compte en lo Setmanar

Any 5.º

Diumenge 23 de Janer de 1898

Núm. 197

SECCIÓ GENERAL

Los avalots de la Habana

Recordém que dies enrera los telegrams anunciavan la próxima sortida á operaciones del general Blanco y afegian que l'acompanyaria un individu del Govern cubá que probablement seria lo Sr. Govin, conegut autonomista, de quines gestions prop dels insurrectes s'esperava beneficiosos resultats pera la pau.

Avuy, en nostre concepte, tot axó se'n ha anat aygua avall.

¿Perqué? Perque després dels avalots de la Habana, creyem qu'ha de passar molt temps sense que'l general en gefe del exercit espanyol á la illa pugja sortir de la capital. Si senthi ha succehit lo qu'ha succehit, qu'hauria sigut estantue fora? Mentres l'orde públich no hi estiga totalment garantit, mentres l'autoritat no hi sia degudament respectada, mentres lo nou govern de l'illa no pugja desempenyar desembrassadament ses funcions; no es possible que'l general Blanco se posi personalment al devant de las tropes qu'operan en lo departament oriental. La Habana es la veritable basa de les operacions militars, lo punt de comunicació de l'illa ab la metròpoli, la residencia del Govern insular, y sense seguretat en la Habana, lo general en gefe se perdria trobar lo primer dia sense govern insular, sense comunicació ab la metròpoli y sense basa d'operacions.

Aquest es, de moment, lo primer efecte dels avalots qu'han tingut lloch en la capital de l'illa.

Ara, si'ns fixém que en aquestos avalots hi han pres part oficials del exercit d'Espanya y que han tingut un caràcter anti-autonomista, resultarà d'una manera natural una altra consecuencia, y es: que no haventhi en la Habana més forsa pública que tropes espanyoles, y'ls batallons de voluntaris organitzats pel partit que'n diuen espanyol y que s'distingeix per la seva animació als autonomistes cubans, lo nou Govern que la metròpoli ha donat á Cuba no s'apoya ab cap forsa armada. Y, preguntém ¿es possible la subsistencia d'un Govern en aquestes condicions? Si la metròpoli, si Espanya es la qu'ha donat á Cuba la autonomia, y la que ha investit de sos càrrechs als que representan lo Govern insular; Espanya, la Metròpoli, es la que té obligació de donar á aquest Govern los medis pera poder desempenyar les seves funcions y pera fer practiques les atribucions que'l hi ha concedit. Si pera aquestos efectes no poden contar ab l'exercit d'Espanya, si per l'Estatut Cubá no se'ls consent armar tropes pel seu compte ¿ab quina forsa pública contan? ¿Se poden apoyar en los voluntaris, armats y organitzats per lo partit que es son enemic acérrim? Pretendreho seria ó bé ridícul ó bé una burla indigne.

Per consegüent, l'avalot de la Habana ha probat, en segon terme, que'l gefe de l'exercit d'Espanya tampoch pot sortir de la capital, sense dexar assegurada la subsistencia del nou Govern que Espanya ha donat á Cuba.

Aquesta seguretat sols poden donarla ó bé l'exercit espanyol, ó bé les forses cubanes qu'armá'l nou Govern insular. Lo representant d'Espanya á Cuba té donchs obligació de fer que l'exercit espanyol complexi ab lo seu deber, que es obehir al Govern de la Metròpoli y servir los interessos de Espanya sostenint lo nou Govern insular.

No tenim prous antecedents pera judicar respecte de lo que ha succehit á la Habana. Volem creure que'ls oficials del exercit espanyol que alteraren l'orde públich, ho feren en un moment d'exaltació, en defensa d'una ofensa próxima y sense cap mira política. Pero fins axís lo fet es inexcusable y les seves consecuencias inexcusables.

Si en las circunstancias en que's troba l'illa, los oficials á que'ns hem referit no han tingut prou serenitat, ó han prescindit de tota mena de consideracions, executant actes censurables fins en temps tranquils y de pau, es lo cas de preguntar-se l'estat d'excitació dels esperits que's despren de que aquestos fets hagin sigut possibles, pot ab confiança lo nou Govern insular apoyarse ab la forsa armada d'Espanya? ¿Fins á quin punt l'exercit espanyol obeheix al Govern de la Metròpoli?

No volem endinsarnos per aquest camí, que seria perillós, y'ns portaria á un terrenu al quin estém molt lluny de volguer anar. Pero sie'ns licit apuntar que no poca culpa de lo que está passant la tenen los mateixos Governos d'Espanya, qu'han permés que l'exercit formés dintre la nació una especie d'Estat dintre del Estat, una especie de casta ab aspiracions é interessos propis. Aquí, sia per lo que's vulga, s'ha consentit que la disciplina se socavés per lo fonamental ó sia pels qui havian de donar exemple, y de coronel per amunt ha anat y vingut de Cuba qui li ha semblat bé, y s'ha permés discrepar y censurar los plans de campanya de sos superiors jerárquichs á qualsevol ab tal de que portés entorxats. Y'l mal exemple quan vé de dalt es lo més encomanadís. ¿A qui varen acudir en demanda de justicia ó de desagravi los avalotadors de la Habana avans de pendrela per la seva má?

Molta culpa hi tenen també los partits polítichs peninsulars, que ab tal de conseguir los seus propòsits de dominació y de mando, no reparan en perjudicar la causa d'Espanya. Mentres va viure En Cánovas, sia per patriotisme, com deyan, sia per participar de son criteri ó modo de pensar, en la qüestió de la guerra de Cuba, tots los partits madrilenys, fins los antidinásticos y antimonarquichs (exceptuat sols lo d'En Pi y Margall), varen ajudar-lo en la seva empresa. Mort En Cánovas ¿perqué aquestos partits no han d'ajudar també en la seva á n'En Sagasta? ¿Es que'l seu criteri particular, lo seu modo de pensar, pot més que son patriotisme? ¿Es que després de dos anys y mitg de combatre la guerra ab la guerra, d'haver enviat á Cuba més doscents mil soldats y d'haver gastat á centenars de milions de duros tot sense cap éxit definitiu, no val la pena d'ensajar nous procediments pera veure de posar lí á una guerra que'ns desangra, que'ns arruhina y que geus contribuheix al bon concepte d'Espanya davant del mont civilisat?

De segur que'ls partits espanyols de Cuba contraris á la autonomia no haurian adoptat la actitud en que están, ni posarian entrebanchs al Govern de la Metròpoli ni al general en gefe del exercit espanyol en la illa, si haguessin vist al partits peninsulars tots, fins als antidinásticos y als antimonarquichs, sacrificar per patriotisme los seus criteris y les seves opinions y posarse al costat d'En Sagasta, com ho feren d'En Cánovas, pera ajudar-lo en la tasca d'acabar la guerra de Cuba.

Pero, desgraciadament, passa tot lo contrari. Los uns, perque pensan aprofitarse del desgavell que veuen venir, fan tot lo que poden pera acostarlo fins saltant per sobre dels principis que diuen constituhexen lo seu credo polítich, y'ls altres per ambicions desenfrenades barrejades ab odís africans ó per superbies cimentades en mal dissimulats despits, amenassan ab ensorrarho tot si no's dona satisfacció al seu amor propi. Y uns y altres, aparentant afalegar á l'exercit y vetllar pel seu honor, no fan res més que perjudicar-lo y procurar lo seu desconcepte, incitant-lo á la comissió d'actes, avans massa repetits, que fa temps per fortuna de la nació y pel seu bon nom no hem tingut ocasió de veure realitzats.

Los avalots de la Habana no poden portar, donchs, altres resultats que debilitar la acció militar, disminuir lo prestigi del Govern insular y allunyar en últim terme l'acabament de la guerra.

Respecte á l'efecte qu'hagin pogut produhir en l'extranger, es evident que de cap manera pot esser

favorable á Espanya. Y en quan als Estats Units, que es ara per ara la que més nos interessa saber, basti dir que la esquadra de l'Atlántich d'aquella república, que'l nostre govern havia conseguit no marxés á estacionarse en lo golf de Méxich perque no semblés una amenassa d'intervenció activa en la qüestió antillana, ha sortit ja ab rumbo á la Florida.

Y.

LOS NOMS DELS BARCOS DE GUERRA

Hem tingut aquestos dias ocasió de veure una llista dels barcos de guerra que té actualment Espanya. Son per lo vist CENT XEIXANTA CINCH, y per cert que no podém menys d'estranyarnos que, tenint tants bastiment no hagi sigut possible organitzar una bona vigilancia en las costas de Cuba, encara que la major part siguin, com deuen ser segurament, *carracas* vellas y *carracas* novas.

Pero no es d'aixó que volíam parlar ara, sino dels noms que portan aqueixos CENT XEIXANTA CINCH NAVILIS que passejan, (ó haurian de passejar) per la mar salada la bandera espanyola de guerra, es á dir, una bandera ab duas faixas vermelles y una de groga, que porta al centre un escut mitj partit ab un castell al un costat y un lleó al altre.

Deixém de banda'ls noms que no signifiquen res ó casi res, y que sempre hem trobat ridículs, com *Rápido*, *Temerario*, *Audaz*, *Osado*, *Atrevida*, *Diligente*, *Rayo*, *Destructor*, *Terror*, *Furor*, *Alcanfor*, — ¡ay! *Alcanfor* no, — *Prosperidad*, *Cocodrilo*, *Pelicano*, *Salamandra*, *Flecha*, *Diamante*, *Perla*, *Rubi*, *Azor*, *Halcon*, *Aire* (!), *Cuervo*, *Lince*, etc., etc., tots ells cursis, y molts d'ells indicant ben clar la *finchazón* dels que'ls batejaren. Aném als noms patriótics ó històrics, los únichs que al nostre entendre s'haurian de posar als barcos de guerra, per ser aquesta una de las maneres que té un poble d'honar als gran homes ó de recordar los fets gloriosos de sa historia. Comptémlos y vegém quants n'hi ha que portin un nom catalá ó que conmemorin alguna gloria de Catalunya:

Pelayo.—Numancia.—Zaragoza.—Cardenal Cisneros.—Emperador Carlos V.—Princesa de Asturias.—Castilla.—Alfonso XIII.—Lepanto.—Reina Cristina.—Conde Venadito.—D. Juan de Austria.—Infanta Isabel.—Isla de Luzón.—Velasco.—Marqués de Molins.—Cristóbal Colón.—Victoria.—Almirante Oquendo.—Cataluña.—Infanta M.ª Teresa.—Vizcaya.—Alfonso XII.—Aragón.—Navarra.—Reina Mercedes.—Antonio Ulloa.—Marqués de la Ensenada.—Isla de Cuba.—Jorge Juan.—Galicia.—Martín Alonso Pinzón.—Nueva Espanya.—Filipinas.—Maria de Molina.—El Cano.—General Concha.—Magallanes.—Alcedo.—Quirós.—Diego Velázquez.—Pizarro.—Sandoval.—Albay.—Arlanzana.—Calamianes.—Leyte.—Manileño.—Vicente Yáñez Pinzón.—D. Alvaro de Bazán.—Marqués de la Victoria.—Fernando el Católico.—General Lezo.—Marqués del Duero.—Cuba Española.—Alvarado.—Hernán Cortés.—Ponce de León.—Vasco Núñez de Balboa.—Arayat.—Bidasoa.—Callao.—Mac-Mahón.—Marriveles.—Mindoro.—Pampanga.—Paraguay.—Segura.—Teruel.—Villalobos.—Ferrolano.—Gaditano.—Gardoqui.—Tarifa.—Barceló.—Ordóñez.—Habana.—Duque de Tetuán.—Cebú.—Manila.—Nervión.—Pannay.—Samar.—Tajo.—Toledo.—General Alava.—Gravina.—Basco.—Otalora.—Urdaneta.—Acevedo.—Retamosa.—Puigcerdá.—Peral.—Legaspi.—Asturias.—Almansa.—Carmen.—Villa de Bilbao.—Guipuzcoano.—Pilar.—Blanca.—Gerona.—Eulalia.—Criollo.

N'hi ha cent y tants, si no'ns hem errat, y d'aquests tansols lo *Cataluña*, lo *Puigcerdá* y la *Gerona* tenen noms de la nostra terra. Los que disposan aquestas cosas, los que batejan los barcos del Estat, no han sapigut trobar en la historia de Catalunya un sol nom de persona prou gloriós pera posarlo á algún bastiment dels que paga tota Espanya.

SECCIO D' ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Matí	Tarde
Corréu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.		3
Rápit.		5'09

Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de cárrega de 2.ª y el rápit de 1.ª y 2.^a

De Gerona á Port-Bou

	Matí	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.		12'43
Mixte.		5'40
Correu.		7'35

Lo tren ómnibus porta cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª el de cárrega y mixte de 2.ª y 3.ª y el correu de 1.ª y 2.^a

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Matí	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost).	5'09	
Correu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.		3'22
Correu.		5'35

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

De San Feliu á Gerona

	Matí	Tarde
Correu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.		12'44
Mixte.		2'50
Tren de banyistas (Juriol y Agost).		5'40

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

Núm.	Matí	Tarde
2.	9'40	
4.		3
6.		6

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

De Amer á Salt (Gerona)

Núm.	Matí	Tarde
1.	7'40	
3.		4
5.		4'30

ORDINACIONS

- Pera Banyolas á las 9 y 11 matí (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)
- Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)
- Pera Olot á las 11 matí (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)
- Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d' en Rosés)
- Pera Anglés, La Sella y Amer á las 10 matí (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plassa del Gra)
- Pera Salt tot lo matí fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU
DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Reda y Administració. Cort-Real, umn. 7, 1

PREUS DE SUSCRIPCIO.

Gerona. . . . . 1 pesseta trimestre
Estranger. . . . . 4'50 pessetas trimestre
Fora. . . . . 4'25 id.
Un número sol. . . . . 0'10 id.

LA PREVISIO ESPANYOLA

Companyia de segurs contra incendis á prima fixa

Fundada el 1883

Capital: 2.000.000 de Pessetas

DOMICILI SOCIAL: ORFILA, 9. SEVILLA

Sub-direcció Regional: Plassa del Carril, 6, 2.º Gerona

Sub-director Regional: D ANGEL TREMOLS Y PELL

Sinestres pagats: Rs. 3.524.286'92

CORREUS

ENTRADAS

Madrid.	8'48	matí.
Barcelona.	8'48	m.
França.	7'00	m. y 3'19 tarde
Puigcerdá y Ripoll.	5'30	m.
Olot y sa línea.	5'30	
Sant Feliu de Guixols.	7'00	m. y 6 tarde
Amer y sa línea.	6'30	m.
Sant Aniol y sa línea.	7'00	m.
Estanyol y sa línea.	7'00	m.

SORTIDAS

3'19	tarde
7'00	matí
8'48	m. y 8'00 nit.
11'00	m.
11'00	m.
9'00	m. y 6'00 tarde
10'00	m.
10'00	m.
10'00	m.

BANCH VITALICI DE ESPANYA

LA PREVISIO

BANCH VITALICI DE CATALUNYA
Companyias de segurs sobre la vida reunidas
Carrer Ample, núm. 64
BARCELONA

CAPITAL SOCIAL

15.000.000 DE PESSETES

Reservas en 31 Desembre de 1896. 9.235,908'05 pessetas
Capitals assegurats desde la fundació
de las C.º fins al 30 Juny 1897. 195.906,957'44
Pagat per sinistres, pólissas venudas
y altres comptes fins igual data. 42.691,707'02

Delegat general en la Provincia

Joseph Coderch y Bacó

Representant en la Capital

Anicet Palahi

Agents en la mateixa

Toribi Corominas.—Narcis Boadas

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Miróxima vegetal pera teuyir lo cabell. No te val en lo mon, perquè á més de sos efectes marevellosos, tanca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprenent específich se usa en perruqueria

5, CARRER DE L' ARGENTERIA 5.—ENTRESOL

GERONA

Son tinturas superiores
las que en Máximo fabrica:
teuyntse ab elles, senyors
un vell, troba sense esforços
dona jove, guapa y rica.

TINTURA ABISSINIA INSTANTANEA